

Nederlandsch Vrouwenleven

15 ZAAIMAAND 1943 • NUMMER 10

C. N. F. - W. v. d. Poll-foto

Molen te Zeddam

Een kijkje bij onze

Het doel van den dag was het „Meisjeskamp Persijn”. In dit kamp, dat te Maartensdijk, onder de rook van Utrecht gelegen is, zou ik een paar uren mee mogen leven met de arbeidsmeisjes en in de gelegenheid gesteld worden haar werk te aanschouwen!

Verscholen tusschen het groen en omringd door een mooi park, ligt de vriendelijke villa „Persijn”. Het eerste wat ik van de arbeidsmeisjes zag of liever hoorde was een vroolijk gezang, dat mij toen ik door de lange oprijlaan naderbij kwam, afkomstig bleek te zijn van een groep meisjes, die dezen dag binnendienst hadden en aan het aardappelschillen waren.

In de vroolijke, blauwe werkjurken gestoken, met een fleurige doek om het hoofd gewonden, zag ik hen overal in het huis „Persijn” met hun verschillende diensten bezig. Zij schiepen een steer waarin ik voelde dat op prettige wijze gewerkt werd. Hier werd arbeid verricht, doch met genoegen, dat kon ik van de gezichten der meisjes, die nu bijna allen het half jaar, waarvoor zij zich verbonden hadden, achter den rug hadden, aflezen.

Op de fiets bezocht ik de buitendiensten, die dikwijls nogal ver, doch in den regel niet meer dan 5 km buiten het kamp liggen. Na het ontbijt trekken de meisjes er op uit, om hulp te brengen waar dit noodig is. Voor die hulp komt ieder in aanmerking, ongeacht politieke richting of godsdienst. Men kan haar aantreffen zoowel in het huisgezin om de huisvrouw te assisteren, als op het land om in het boerenbedrijf mede te helpen. Aanvragen om hulp worden direct in behandeling genomen en zoo spoedig mogelijk — er zijn natuurlijk niet altijd meisjes beschikbaar en de aanvragen stroomden het kamp binnen — wordt de gevraagde hulp verschaft.

De buitendienst is een van de meest geliefkoosde bezigheden in het leven van het arbeidsmeisje en dat is ook zeer begrijpelijk. Niet alleen in de kleinere gemeenschap waarin zij leeft in het kamp, doch ook daar buiten leert zij de handen uit de mouwen te steken. In den buitendienst beleeft zij méé den zwaren en harden arbeid, die door boer en boerin gepresteerd moet worden om onze bevolking van voedsel te voorzien. In de groote huisgezinnen, waar zij zich reeds onmisbaar heeft weten te maken, werkt zij met de huisvrouw mee om de groote wasch aan kant te maken, het huis netjes in orde te houden en de kinderen te verzorgen.

Ons eerste bezoek gold een groot gezin. Een klein maar keurig net huis. Acht kinderen, allemaal jongens, de wasch aan huis. De moeder een vroolijke, blijmoedige vrouw zwoegt van den vroegen morgen tot den laten avond in den cirkelgang van werkzaamheden, die iedere huishouding medebrengt. Maar in dezen tijd, nu er voor de huisvrouw nog zooveel meer werk bij gekomen is, het tijdroovende afhalen van distributiebescheiden, het fabriceren van iets nieuws uit de nog bruikbare oude kleeren en zooveel andere werkzaamheden, groeide het werk haar boven het hoofd. Het arbeidsmeisje, dat toen wij binnenkwamen druk aan het „kamerdoen” was, bracht hier uitkomst. De huisvrouw was vol lof en besprak met de hopvrouw die mij begeleidde, de mogelijkheid in de toekomst weer een hulp te krijgen. Zij wist werkelijk niet hoe zij het huishouden nu „aan” moest.

Om de vier weken wisselen de meisjes van

buitendienst. Zij blijven dus niet permanent op dezelfde plaats, maar leeren zooveel mogelijk onder verschillende omstandigheden hun diensten in te zetten.

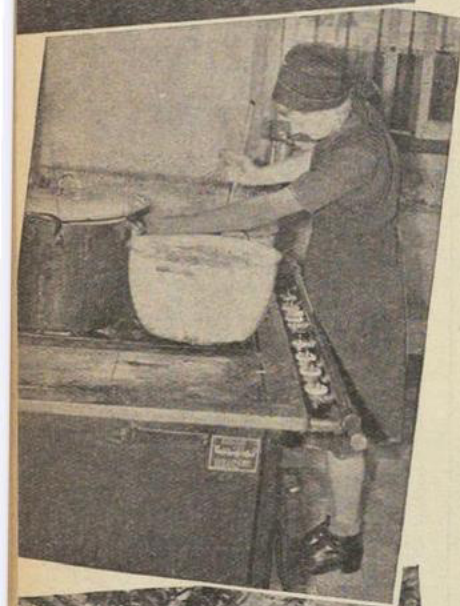
Buitendienst. Het is omstreeks het middaguur, dus alles is in rust behalve het arbeidsmeisje, dat ons al had zien aankomen. De boer verwelkomde ons vriendelijk en ook de boerin kwam wegens het bezoek uit haar slaapkamertje, waar zij — de krasse 62-jarige, die nog alle bezigheden op de boerderij verricht — een kleine siesta hield. Spraakzaam is de Hollandsche boer niet en hij is er evenzeer om bekend, dat hij karig is met zijn lof. „Bep”, de naam van het arbeidsmeisje, „is een beste brave meid, zij is een beste hulp”, waren zijn woorden. En het arbeidsmeisje bloosde van genoegen over deze lofspraak. Zij was uit den Haag afkomstig en had altijd op kantoor gezeten; nu was zij een uitstekende hulp in het boerenbedrijf. Opgewekt vertelde zij van haar belevenissen; hoe zwaar het werken op het land eerst voor haar geweest was, hakken, wieden en schoffelen; hoe al haar spieren pijn deden van het ongewone werk. Doorzetten, had zij gedacht. Nu had zij van dat alles geen last meer en was blij, omdat de weken bij den boer doorgebracht zoo rijk aan ervaringen geweest waren. „Wanneer er nu een aardappel op tafel komt, weet ik wat een moeite het gekost heeft vóór hij zoover is.” Volgende week, als zij „afgezwaaid” is, zit dit meisje weer op kantoor.

De kweekers werken in dezen tijd van het jaar onder hoogspanning. Wanneer het eene product uit den grond is moet het andere gepoot of gezaaid worden, de grond moet gespit, er moet ontzaggelijk veel gedaan worden. Er komen handen tekort. Geen nood. Drie arbeidsmeisjes helpen hier. Als wij aankomen zijn zij druk bezig op het land met het wieden van onkruid. Stuk voor stuk moet dat worden uitgetrokken. Er waait een frissche wind, nu en dan plast een regenbui neer, maar de meisjes hou-

den den moed er in. Nu en dan zingen zij een liedje. In hun trainingspakje kan de regen hen niet deren. Het werk moet gedaan worden en wordt gedaan. Daarvoor zijn ze hier gekomen. Ook de kweeker is vol lof. Hij weet niet hoe hij het straks, als de meisjes weer naar huis zijn, zonder hun hulp moet stellen. Zijn helpsters zijn stadsmeisjes, die thans aanmerkelijk in zijn achting zijn gestegen. Hij had nooit kunnen gelooven dat die zich op het land zoo zouden weten te wren.

Intusschen waren de uren voorbij gegaan en, wilde ik nadere indrukken krijgen van

Arbeidsmeisjes

het leven der arbeidsmeisjes in hun „te-huis”, dan moest ik naar het kamp terug. Op onze terugtocht naar het kamp ontmoetten wij veel meisjes, die na het beëindigen van hun taak buiten, het kamp weer opzochten. Onder den gezelligen kout aan de koffietafel kwam het gesprek natuurlijk op het chapter „eten”. De meisjes eten vijfmaal per dag. Het eten wordt door haar zelf bereid en hun blozende, gezonde

Foto's: C. M. L. Molkenboef (3), F. F. v. d. Werf (2)

gezichten zijn het levend bewijs, dat zij het met smaak verorberen. Alle arbeidsmeisjes — zij worden eenmaal per week gewogen — komen dan ook gezond en sterk in het civiele leven terug. Wanneer ik hier het woord „civiele” leven gebruik, moet men dat niet opvatten alsof het leven in den Arbeidsdienst militair zou zijn. Daarvan is geen sprake. Het spreekt wel vanzelf dat er discipline heerschen moet en dat de meisjes daar in het begin aan moeten wennen, maar van iets dat naar militair of soldatesk zou zweemen is in de prettige verhouding die er in het kamp bestaat niets te bespeuren. Dat zou ook trouwens aan het doel van den arbeidsdienst niet beantwoorden.

In de hal is het rooster van de week opgehangen en ik zie in het voorbijloopen dat er voor vandaag krantenbericht, zingen en volksdansen op het programma staan.

Het huis is middelmatig groot. Frissche, groen geschilderde kribben, twee boven elkaar, waarop het beddegoed op uniforme manier opgemaakt ligt. In de kastjes, eveneens groen gekleurd, die tusschen de slaapplaatsen staan, bewaren de meisjes hun uitrusting, hun particuliere spulletjes als postpapier, enz. Op de grootere slaapzalen, waschbakken voor algemeen gebruik. Waar deze ontbreken is er een waschlokaal ingericht. De leidsters bewonen samen een kamer; hier geven een paar boeken en eenige foto's aan den wand een meer persoonlijk aanzien. Op den zolder is er een zeer belangrijke afdeling, n.l. de kamer waar de voorraad kleeding is opgeslagen. In een lange rij de vlotte donkergroene uniformen, op stapels de verschillende blouses die erop gedragen worden, de werkjurken, hoofddoeken, trainingspakken en onderkleeding. Rijen schoenen — werk- en uitgaansschoenen — gymbjjes, klompen, sokjes voor in de klompen, de leuke schouder-tasjes, het dorado voor het arbeidsmeisje die hier haar heele uniform en arbeidskleeding komt uitzoeken en voor het eerst met begrijpelijken trots in haar uniform rondstapt.

Als je de dozen schoenborstels, poetslap-

pen, kousen ziet dan begrijp je pas, wat een administratie er noodig is om dit alles, zelfs in een betrekkelijk klein kamp wat Persijn toch is, in orde te houden. Wat in en uit gaat moet genoteerd worden, het oude vervangen. Het lijkt mij, dat een kampleidster vooral een goede huisvrouw moet zijn.

De leszaal en eetzaal liggen achter elkaar en kunnen door glazen deuren van elkander gescheiden worden. De eetzaal, lange tafels op schragen, voor iedere plaats een kroes. Op Zondagen verhoogden kleedjes en vazen met bloemen de gezelligheid. De leszaal heeft iets van een schoolvertrek met haar catheder, kaart aan den wand en stoelen die keurig in het gelid staan. In de keuken staan de groote pannen op het vuur en belooven al het goeds voor het middagmaal. Het heele huis, douchehokken, kelder, leidsterskamers ziet er helder en vroolijk uit.

In de zitkamer van de leidster teruggekeerd, wachten wij tot alle meisjes, die van den buitendienst teruggekomen waren, zich „teruggemeld” hadden. Er volgde een appél. De groote attractie daarvan is de uitdeeling van de post, waarnaar door de meisjes reikhalzend wordt uitgezien. Na het appél volgt theedrinken en dan het verplichte uurtje rust. Voor buitenstaanders klinkt het misschien vreemd, dat jonge meisjes midden op den dag naar bed gaan. Maar wanneer men bedenkt dat het om kwart voor zes reveille is, daarna werken in den buitendienst, dan kan men zich voorstellen dat tegen den middag een rust-uurtje wel verdiend is.

Het krantenbericht, door een hoofdkampleidster opgesteld, dat nu volgt, geeft aan de meisjes een duidelijk overzicht van den militairen en politieken toestand van het oogenblik, en vermeldt de belangrijkste gebeurtenissen in binnen- en buitenland. De plaatsnamen worden op de kaart aangegeven. Zoo blijven dus ook de meisjes, die misschien geen gelegenheid gehad hebben om de krant te lezen, op de hoogte met den toestand.

Het zingen was werkelijk een verrassing en de adspirant-hopvrouw, die de liedjes met de meisjes ingestudeerd had, had alle eer van haar werk. Helder en zuiver klonken de stemmen uit het kleine koor en het was werkelijk een genot naar de ten gebrachte liedjes te luisteren.

Ook de volksdansen die in de toekomst, wanneer er een tijd zonder textielkaarten aangebroken zal zijn, in speciaal daarvoor vervaardigde jurk uitgevoerd zullen worden, liepen al even vlot van stapel. En al waren sommige meisjes dan nog niet zoo geheel maatvast, hoofdzaak is dat zij iets van het geleerde mee naar huis nemen en misschien later in eigen kring bij gelegenheid laten zien en dat zij begrip krijgen voor deze uiting van volkscultuur.

Intusschen was het laat geworden en wilde ik mijn bus halen, dan moest ik helaas alweer aan afscheidnemen gaan denken. De dag was als omgevlogen en ik had nog maar een weinig omvangrijken indruk van het groote werk van den Arbeidsdienst kunnen krijgen.

Toen ik de oprijlaan uitgelopen was, omvatte ik nog eenmaal met mijn blik het meisjeskamp „Persijn”, één van de vele kampen in Nederland, waar de meisjes in het halve arbeidsjaar worden gevormd tot vrouwen van den nieuwen tijd.

ELSA VAN MAERLANT

Verschoten?

GEEN BEZWAAR!

MET WEINIG KOSTEN GEEFT
U DOOR **Inge** STOFFENVERF
UW KLEEDING WEER KLEUR
EN BRUIKBAARHEID TERUG

Inge
STOFFENVERF
20 ct. per pakje

FABR. CHR. TANG · AMSTERDAM
LEIDSCHERGRACHT 36 · TEL. 48794-37550

UW ADVERTENTIE
IN DIT BLAD
WORDT **GELEZEN!**

Open de
mogelijkheid
tot ontspanning
na moeilijke jaren

DE RIJKSP SPAARBANK

Daar kunt U staat op maken!